

Hautaustoimen ajankohtaisia asioita

Suomen hautaustoiminnan keskusliiton koulutuspäivät

Kouvola 30.3.2022

maankäyttöpäällikkö Harri Palo, kirkkohallitus

Monikulttuurisuus

Uskonnot Suomessa

Saavutettavuus

Kirkon viestintä

Yhteisöissä

Sosiaalietiikka

Rakennemuutokset

Kulttuuriperintö+

Taide

Kirkko ja EU

Valmius ja varautuminen

Kestävä kehitys

› Ympäristödiplomi

› **Hiilineutraali kirkko**

Hiilineutraali kirkko

Ilmastonmuutos on maailmanlaajuinen kriisi, joka vaikuttaa lisääntyvästi koko luomakunnan elämään. Energia- ja ilmastostrategian konkreettisten tavoitteiden avulla Suomen evankelis-luterilainen kirkko sitoutuu hillitsemään ilmastonmuutosta ja edistämään kestävä elämäntapaa.

Hiilineutraali kirkko: tunnukset

HIILINEUTRAALI KIRKKO 2030

Muualla verkossa

Perustietoa kirkon
ympäristötyöstä

evl.fi - perustietoa kirkosta

**Kristityllä on vastuu
ympäristöstä**

Tavoite 5

Seurakunnat
sekä kirkon
keskushallinto
ovat sitoutuneita
ilmastotyöhön

Suositus 1

Kaikki seurakunnat toteuttavat kirkon energia- ja ilmastostrategian tavoitteita.

Suositus 2

Kirkkohallitus osoittaa riittävät resurssit näiden ilmastotavoitteiden toteutumisen seurantaan ja seurakuntien ilmastotyön tukemiseen. Kirkkohallitukseen nimetään koordinaattori ja osoitetaan työlle riittävät taloudelliset resurssit.

Suositus 3

Kirkkohallitus tuottaa toimintamallin, jossa seurakuntalaiset ja paikalliset toimijat kutsutaan etsimään paikallisia ratkaisuja hiilineutraaliuteen.

Suositus 4

Kaikilla seurakunnilla sekä tuomiokapituleilla ja Kirkkohallituksella on Kirkon ympäristödiplomi 2025.

Suositus 5

Tavoitteiden toteutumista ja riittävyttä arvioidaan vuosittain.

Käsikirja mahdollisuuksien
avaajana

Kirkon ympäristödiplomi

Toiminta ja talous

Ympäristökasvatus

Jätehuolto ja kiertotalous

Ruoka ja keittiöt

Energia ja kiinteistöt

Hautausmaat ja viheralueet

Hautausmaan hoitosuunnitelma

Perennahoito

Kulttuuriarvojen inventointi

Luontoarvojen inventointi

Kevyemmän hoidon alueet

Monivuotiset kasvit

Hautausmaat ja viheralueet

Kirkon ympäristödiplomi ohjaa seurakuntia hoitamaan ja ylläpitämään puistomaisia hautausmaita ympäristömyönteisesti, jotta myös tulevaisuudessa omaiset ja muut hautausmailla vierailevat voivat kokea ne levollisina ja lohduttavina ympäristöinä.

Seurakunnilla on hautaustoimilain ja kirkkolain mukaisesti velvollisuus ylläpitää hautausmaita ja osoittaa niiltä hautoja vainajien hautaamista varten. Hautausmailla on monta merkitystä. Ne kertovat kulttuuriympäristönä paikkakunnan henkilöhistoriasta ja pysäyttävät satunnaisen kävijän maamme historian äärelle sankarihaudoilla ja yhteismuistomerkeillä. Hautausmaat ovat puistomaisesti hoidettuina monesti myös osa paikkakuntansa viherverkkoa, taajamien keuhkoja ja hiilinieluja. Hautausmaiden monilajinen puusto ja muu kasvillisuus mahdollistavat linnuille pesintä- ja suojapaikkoja. Kukkivat pensaat ja perennaryhmät lisäävät hyönteisten ja perhosten runsautta.

Sisällys

Minimikriteerit

Hautausmaan hoitosuunnitelma

Perennahoito

Pisteet: Hautausmaat ja viheralueet (luku 8)

Toimenpide	Liite	Srk:n pisteet	Auditoijan pisteet
<p><u>8.3 Hautausmaiden ja viheralueiden kulttuuriarvojen inventointi</u></p> <p>Hautausmaiden, muistomerkkien ja viheralueiden kulttuurihistoriallinen inventointi on tehty. 1–5 pistettä.</p> <p>Inventointien perusteella kohteita on ennallistettu tai suojeltu. 1–3 pistettä.</p> <p>Yhteensä enintään 8 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	Täytä tähän pisteet.	Auditoija täyttää.
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.			
<p><u>8.4 Hautausmaiden, piha- ja puistoalueiden luontoarvojen inventointi</u></p> <p>Kasvi- ja eläinlajisto on inventoitu.</p> <ul style="list-style-type: none">• Eläin- ja kasvilajien inventointi 2 pistettä.• Kulttuuri- ja perinnekasvien kasvatus 1 piste.• Hyönteis- ja perhoskasvien kasvatus 1 piste.• Vapaaehtoiset suojelukohteet 1 piste.	Liitettä ei vaadita	Täytä tähän pisteet.	Auditoija täyttää.

Kirkko- järjestys

(voimaantulo
sidoksissa uuteen
kirkkolakiin)

58 §.
Hautausmaan
hoito-
suunnitelma

Hautausmaalle on laadittava hoitosuunnitelma, jossa määritellään seurakunnalle kuuluva hautausmaan perushoito ja esitetään hautausmaan vuosittaiset hoitotoimenpiteet sekä pidemmällä aikavälillä toteutettavat kunnostustyöt.

Kirkko- järjestys

(voimaantulo
sidoksissa uuteen
kirkkolakiin)

58 §. Hautausmaan hoito- suunnitelma

Ehdotettu säännös hautausmaan hoitosuunnitelmasta on uusi. Hautaustoimilain 13 §:n mukaan hautausmaan ylläpitäjän tulee hoitaa hautausmaata sen arvoa vastaavalla ja vainajien muistoa kunnioittavalla tavalla. Hautaustoimilaki asettaa seurakunnille hautausmaiden ylläpitäjänä hoitovelvoitteen, jota on tarpeen täsmentää kirkkojärjestyksessä.

Säännöksen tarkoituksena on selkeyttää seurakunnan ja hautaoikeuden haltijan hoitovastuita ja tuoda lisää suunnitelmallisuutta hautausmaan hoitoon. Seurakunnan tulisi määritellä hoitosuunnitelmassa, mitkä ovat seurakunnan ja mitkä omaisten tehtäviä. Seurakunnan olisi kuitenkin huolehdittava hautausmaan yleisilmeestä.

HAUTAUSMAAN HOITOSUUNNITELMAN LAADINTAOPAS

Hautausmaan hoitosuunnitelman laadintaopas • Seurakuntapuutarhurit ry

SISÄLLYSLUETTELO

KÄYTTÄJÄLLE	4	3 KUNNOSSAPITO	Hautausmaan kunnossapidon tavoite	30
Julkaisun sisältö ja käyttö	5		Hautausmaan kunnossapidon laatupoikkeamat	31
Hautausmaan hoitosuunnitelman käsitteet	5		Hautausmaan yleinen kunnossapito	32
			Hautausmaan talvihoito	33
			Hautausmaan puhtaanapito ja jätehuolto	34
			Hautausmaan rakenteiden, varusteiden, kalusteiden ja laitteiden hoito	37
			Hautausmaan kasvillisuuden hoito (Rakennetut viheralueet R)	39
			Hautausmaan avoimien viheralueiden (A) hoito	42
			Hautausmaan metsien (M) hoito	44
			Hautausmaan haitallisten vieraskasvien poisto	45
			Hautausmaan dynaamisten kasvi- istutusten hoito	46
			Hautausmaan kunto- ja turvallisuus- tarkastukset ja -inventoinnit	47
			Hautausmaan järjestelmien hoito ja käyttö	48
1 YLEISTÄ				
Johdanto	8			
Hautaus-toimen tehtävä ja tavoitteet	10			
Ohjaava lainsäädäntö ja lupakäytännöt	10			
Hautausmaakohtainen esittely	12			
Kirkon ympäristödiplomi	12			
Hautausmaat ja kulttuuriympäristön vaaliminen	13			
Hautausmaan kunnossapidon vastuut	15			
Seurakunnan ja seurakuntayhtymän hautaus-toimen hoitovastuu	15			
Omaisten hoitovastuu	15			
Hautainhoitorahaston toiminta ja sopimushautojen hoito	17			
Hoitamattomat haudat	17			
Hautaukseen liittyvät toimintatavat	20			
Hautausmaan hoitosuunnitelman hyväksyntä ja käyttöönotto	20			
2 KUNNOSSAPITOLUOKITUS JA LAATUVAATIMUKSET				
Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS pähkinänkuoressa	22			
Hautausmaiden luokitus RAMS:n mukaan ..	24			
Viheralueiden puhtaanapitoluokituksen soveltaminen hautausmailla	26			
Hautausmaiden kunnossapidon laatuvaatimukset	26			
Hautausmaiden kunnossapidon laadunarviointi	26			
Hautausmaiden kunnossapidon ympäristövaikutukset	28			
		4 KUNNOSSAPIDON KEHITTÄMINEN		
		Hautausmaan kunnossapidon resurssit	50	
		Henkilöstö	50	
		Koneet, laitteet ja käsityökalut	51	
		Toimitilat	51	
		Huoltoalueet	51	
		Hautausmaan kunnossapidon suunnittelu	52	
		KÄSITTEET	53	
		KIRJALLISUUS	58	

Toimittaja Hanna Tajakka

Hautaus- maan hoito- suunnitelma

Hautausmaan hoitosuunnitelmaan sisältyvät usein toistuvien ja säännöllisten sekä pitkällä aikavälillä toteutettavien töiden suunnittelu.

Hautausmaan hoitosuunnitelmassa esitetään tavoitteet ja vaatimukset hoitotöille, kuten

- talvihoito
- puhtaanapito
- rakenteiden, varusteiden, kalusteiden ja laitteiden hoito
- kasvillisuuden hoito
- kunto- ja turvallisuustarkastukset ja -inventoinnit
- järjestelmien hoito ja käyttö.

Hautausmaan hoitosuunnitelmassa otetaan kantaa myös kunnossapidon pitkän tähtäimen suunnitteluun, kuten puiden hoitoon, käytävien ja kulkuväylien uusimiseen ja kastelujärjestelmien uusimiseen.

Hautausmaan kunnossapidon suunnitteluun liittyy lisäksi hautausmaan toimintaa ja kunnossapitoa varten tarvittavien resurssien – kuten koneiden, kaluston ja tilojen – käytön suunnittelu.

Hoitosuunnitelman suosittelava sisältö

Jotta hoitosuunnitelma olisi käyttökelpoinen työkalu hautojen hoidon ja hautausmaan kokonaisvaltaisen kunnossapidon ohjaamiseen, pitäisi hoitosuunnitelmassa esittää vähintään seuraavat asiat:

- kunnossapidon 'vuosikello' eli kuvaus, mitä työtehtäviä sisältyy kunnossapitoon ja miten ne ajoittuvat
- seurakunnan / hautaoikeuden haltijan hoitovastuut
- hautausmaan ja sen eri osien kunnossapitotaso ja kunnossapitoluokitus (RAMS)
- kunnossapitotehtävien sisältö olosuhteiden edellyttämällä tarkkuudella
- kunnossapitoon varatut resurssit, joilla hoitosuunnitelmassa esitetyt työtehtävät on tarkoitus toteuttaa ja asetettu kunnossapitotaso saavuttaa
- hautausmaan kunnossapidon kehittäminen hoitosuunnitelman voimassaoloaikana

2 KUNNOSSAPITOLUOKITUS JA LAATUVAATIMUKSET

2 KUNNOSSAPITOLUOKITUS JA KUNNOSSAPIDON LAATUVAATIMUKSET

TAULUKKO 1: Viheralueiden kunnossapitoluokat.

PÄÄLUOKAT	ALALUOKAT
R Rakennetut viheralueet	R1 Rakennettu arvoviheralue R2 Toimintaviheralue R3 Käyttöviheralue R4 Suoja- ja vaihtumisviheralue
A Avoimet viheralueet	A1 Arvoniitty A2 Käyttöniitty A3 Maisemaniitty A4 Avoin alue A5 Maisemapelto
M Metsät	M1 Arvometsä M2 Lähimetsä M3 Ulkoilu- ja virkistymetsä M4 Suojametsä M5 Talousmetsä
PÄÄLUOKKIA TÄYDENTÄVÄT LUOKAT	ALALUOKAT
S Suojelualueet	Ei alaluokkia
x Maankäytön muutosalueet	Rx Muutosalue, jota kunnossapidetään rakennetun viheralueen mukaisessa ulkoasussa Ax Muutosalue, jota kunnossapidetään avoimen viheralueen mukaisessa ulkoasussa Mx Muutosalue, jota kunnossapidetään metsän mukaisessa ulkoasussa
P Viheralueiden puhtaanapitoluokitus	P1 Päivittäin (ma-la) P2 Työpäivinä (ma-pe) P3 Viikoittain (3 krt/vk) P4 Viikoittain (2 krt/vk) P5 Viikoittain (1 krt/vk) P6 Kuukausittain P7 Vuosittain (Huom! Talvikauden sekä sunnuntaisin ja juhlapäihinä tehtävästä puhtaanapidosta sovitaan erikseen.)

HAUTAUSMAIDEN LUOKITUS RAMSIN MUKAAN

Hautausmaat luokitellaan pääsääntöisesti rakennettuihin arvoviheralueisiin (R1), toimintaviheralueisiin (R2) ja lähimetsiin (M2).

Rakennetut arvoviheralueet (R1) ovat laadukkaista materiaaleista korkeatasoisesti rakennettuja viheralueita. Ne ovat erityisen arvokkaita puutarhakulttuurin, puutarhataiteen, kulttuuriperinnön, arkkitehtuurin tai muiden maanomistajan määrittämien ominaispiirteiden vuoksi. Rakennetuksi arvoviheralueeksi luokittaminen edellyttää erityisen arvon nimeämistä ja sen perustelua. Rakennetun arvoviheralueen hoidon tavoitteena on paikan omaleimainen arkkitehtoninen, his-